

Projekt zaliczeniowy - Algorytmy uczenia maszynowego

imie i nazwisko ładnie

Problem

Podejmowanym problemem jest znalezienie dopasowań wirusów do ich gospodarzy - bakterii, na podstawie genomów wymienionych organizmów. Poprzez dopasowanie rozumiane jest to, że dany wirus infekuje konkretną bakterię.

Wprowadzenie

Biologiczne znaczenie przewidywania par wirus-host

Większość całej wirosfery stanowią bakteriofagi - wirusy, które w sposób szczególny zakażają bakterie. Specyficzność infekcji i interakcje między nimi można opisać jako dopasowanie wirus-gospodarz. Aby zbadać różnorodność wirusów i ustalić ich taksonomię, do niedawna stosowano przede wszystkim hodowlę laboratoryjną takich par. Jest to również jedyny sposób na kompleksowe scharakteryzowanie cyklu infekcyjnego wirusa lub jego interakcji z komórką gospodarza na poziomie molekularnym. [1] Jednak hodowla takich par jest często trudna, ponieważ oba organizmy wymagają często specyficznych warunków do wzrostu. Poza poznawaniem różnorodności, identyfikacja par pozwala również na: - zrozumienie koewolucji fagów i ich gospodarzy, - projektowanie eksperymentów w celu zbadania interakcji fag-gospodarz, - wnioskowanie o sieciach zakażeń krzyżowych fag-bakteria, - badanie potencjalnej roli fagów w horyzontalnym transferze genów, rozprzestrzenianiu czynników wirulencji i rozprzestrzenianiu oporności bakterii na antybiotyki

Wiele wymienionych powyżej zastosowań bezpośrednio przyczynia się do badań nad ludzkim zdrowiem - na przykład, wiemy, że bakterie stanowią one bardzo ważną część mikrobiomu w jelitach, a bakteriofagi ciągle na niego wpływają. Poprzez właśnie takie interakcje, powodowane są zmiany w składzie i liczebności społeczności bakteryjnej, co jest ściśle związane z takimi chorobami, jak zespół jelita drażliwego (IBS), nieswoiste zapalenie jelit (IBD), rak jelita grubego (CRC), zakażenie *Clostridium difficile* (CDI), otyłość i zaburzenia neurologiczne. Niestety, siły, które kształtują skład tych społeczności bakteryjnych, pozostają niewystarczająco poznane, co spowalnia rozwój terapii i biomarkerów opartych na mikrobiomie. [2]

W ostatnich latach rozwój sekwencjonowania następnej generacji (next-generation sequencing) był bardzo dynamiczny i wpłynął na odkrywanie wirusów, uniezależniając je od izolacji wirusów w laboratorium. Ze względu na to, że mikroby i wirusy mogą być bezpośrednio sekwencjonowane bez hodowli, ilość danych metagenomicznych do przetworzenia stale rośnie. [3] W związku z tym pojawia się poważny problem - podczas gdy hodowane wirusy są nieodłącznie związane z jednym ze swoich gospodarzy, tj. z tym, z którego wirus został wyizolowany, nie dotyczy to fagów identyfikowanych wyłącznie na podstawie metagenomów. Jeśli więc większość fagów pochodzących z metagenomów nie jest związana z konkretnym gospodarzem, stwarza to zupełnie nowe wyzwanie dla bioinformatyków, polegające na stworzeniu metod efektywnego i dokładnego przewidywania par wirus-gospodarz na podstawie danych metagenomicznych. [1] [4]

Aktualne podejścia przewidywań [1]

Obecnie, nie ma uniwersalnego rozwiązania, które dawałoby znacząco lepsze wyniki niż inne metody. Przyczyna leży w nadal nie do końca poznanej złożoności problemu oraz różnorodności metod, które można wykorzystać do przewidywania. Istnieją trzy główne kategorie metod, a w każdej z nich istnieje wiele cech, które służą do wyszukiwania dopasowań, co stwarza możliwość opracowania różnorodnych podejść. Każda kategoria ma swoje charakterystyczne zalety i ograniczenia:

- **Metody oparte na przyrównaniach sekwencji** wykazują ogólnie wysoką specyficzną/dokładność i są w stanie zidentyfikować gospodarzy fagów niezwiązanych z genomem referencyjnym faga, ale zazwyczaj są silnie uzależnione od bazy danych genomu gospodarza, co często prowadzi do niskiego współczynnika czułości. Dodatkowo, są one bardzo powolne w działaniu, ponieważ rdzeniem przyrównań są narzędzia lokalnego przyrównywania sekwencji pochodzących z biologicznych baz danych, np. BLAST.
- **Metody wolne od przyrównań sekwencji (alignment-free)** są niezależne od referencyjnych baz danych i dlatego są w stanie zidentyfikować gospodarzy dla zupełnie nowych fagów bez powiązanych z nimi genomów referencyjnych. W porównaniu z innymi metodami wiąże się to jednak z wysokim odsetkiem wyników fałszywie pozytywnych i często wymaga dodatkowych testów statystycznych. Natomiast, ich dużą przewagą jest szybkość działania, która jest o rzędy wielkości większa względem metod opartych na przyrównaniu sekwencji.
- **Metody integracyjne** mają większą dokładność i czułość dzięki uwzględnianiu i integrowaniu wielu sygnałów, ale średnio wymagają dłuższego czasu obliczeń, ponieważ wymagają wyników z kilku indywidualnych podejść predykcyjnych, np. mogą używać klasyfikatorów uczenia maszynowego w połączeniu z przyrównaniami sekwencji.

Cel pracy

Celem jest opracowanie metody przewidywania par wirus-gospodarz w zależności od lokalnych fluktuacji składu sekwencji zarówno w sekwencjach gospodarza, jak i wirusa. Metoda ta ma mieć charakter hybrydowy (integracyjny), ponieważ łączy wykorzystanie cech składu sekwencji z technikami uczenia maszynowego. Część uczenia maszynowego jest obsługiwana przez narzędzie o nazwie fastDNA [5], którego oryginalnym zastosowaniem jest wolna od przyrównań klasyfikacja taksonomiczna krótkich sekwencji metagenomicznych. Dodatkowo, opracowywana metoda będzie najbardziej zbliżona do podejścia zastosowanego w narzędziu WIsH (Who is the host?) [6] i celem będzie również uzyskanie lepszej skuteczności przewidywań od tego narzędzia.

Metody

Zestaw danych

Jako zestaw danych wykorzystywany jest zestaw porównawczy składający się z 820 kompletnych sekwencji genomów fagów i 2698 kompletnych sekwencji genomów bakterii, które zostały pobrane z bazy danych NCBI RefSeq, które wykorzystuje Edwards. [7] Informacje o gospodarzu zostały pobrane z pola "host" w rekordzie RefSeq faga, a fagi, których gospodarz nie miał całkowicie zsekwencjonowanego genomu, zostały usunięte. W ten sposób uzyskano 820 fagów ze 153 różnymi gospodarzami bakteryjnymi. Do uczenia modelu jak i testów jest używany ten sam zestaw danych - nie jest to problemem, ponieważ model jest uczony jedynie na genomach gospodarzy, a z kolei jego ewaluacja i testy są wykonywane przy użyciu **losowych fragmentów** o określonej długości z genomów wirusów, które mają na celu symulować odczyty z sekwencjonowania metagenomicznego.

fast-DNA [5]

fastDNA to narzędzie służące do klasyfikacji taksonomicznej krótkich odczytów z sekwencjonowania metagenomicznego. Nie wykorzystuje ono jednak żadnego z klasycznych podejść obliczeniowych do klasyfikacji taksonomicznej, takich jak lokalne przyrównania sekwencji względem bazy referencyjnej sekwencji (BLAST), mapowanie krótkich odczytów (Burrows-Wheeler aligner - BWA), ale przekształca zadanie w problem klasyfikacji wielu klas z wykorzystaniem uczenia maszynowego, gdzie źródłem danych są przekształcenia k-merów sekwencji. W celu przekształcenia sekwencji do postaci odpowiedniej dla metod uczenia maszynowego fastDNA wykorzystuje ciągłe osadzanie sekwencji.

Natomiast wykorzystywaną metodą klasyfikacji jest model liniowy, w którym wykorzystywana jest generalizowana wielowymiarowa funkcja logistyczna.

Osadzanie odczytów Sekwencję DNA można zakodować w postaci wektora w N wymiarach ($N = 4^k$, ponieważ na każdą pozycję sekwencji długości k przypada jeden z nukleotydów $\{A, C, G, T\}$). Okazuje się, że nie jest to optymalna reprezentacja, ponieważ stawia duże wyzwanie obliczeniowe zarówno w czasie treningu modeli wykorzystujących dane w takiej formie, jak i w czasie testu - spowodowane jest to tym, że macierz wag o wymiarach $N \times T$ musi być składowana w pamięci dla ewaluacji T gatunków. fastDNA optymalizuje ten krok poprzez osadzanie zbioru odczytów DNA do przestrzeni $\mathbb{R}^d$, gdzie $d \ll N$. W tym celu nadal wyodrębniany jest skład k -merów każdego odczytu, ale zastępowane jest N -wymiarowe kodowanie one-hot każdego k -meru kodowaniem d -wymiarowym, zoptymalizowanym do rozwiązania zadania. Podejście to jest podobne do, na przykład, modelu fastText dla sekwencji języka naturalnego (a sam fastDNA jest w praktyce zmodyfikowaną wersją fastText). [8] [9] Warto zwrócić uwagę, że są wprowadzone pewne zmiany w porównaniu do metod przetwarzania języka naturalnego (NLP) z fastText w celu optymalizacji pod kątem sekwencji DNA:

- w danych sekwencji DNA nie istnieje pojęcie "słowa," czyli grupy liter ograniczonych przestrzenią. W związku z tym stosowana jest rozproszona reprezentacja tylko nakładających się k -merów, a nie słów
- słownictwo jest inne, ponieważ ma ono znaną wielkość (4^k) i jest gęsto reprezentowane (powtarzające się) dla stosunkowo małych wartości k . Przy większych wartościach k k -mery stają się rzadkie, a pojedyncze długie k -mery mogą być dyskryminujące.

Dzięki wyżej wymienionym zmianom, zmniejszone są wymagania pamięciowe dotyczące przechowywania modelu, co przyspiesza czas klasyfikacji, gdy $d < T$, ponieważ macierz $N \times T$ wag jest zastąpiona przez macierz $N \times d$ embeddingów i macierz $d \times T$ wag, które dodatkowo są stałej wielkości (co jest ułatwieniem w implementacji).

Uczenie osadzania

placeholder

Podczas gdy kilka istniejących embeddingów, takich jak embeddingi k -spektralne lub $(k' m)$ -mismatch, odpowiada FM dla konkretnych macierzy M , my proponujemy "uczenie się" M jako części ogólnego zadania klasyfikacji lub regresji, które musi zostać rozwiązane. W naszym problemie metagenomiki jest to problem klasyfikacji wieloklasowej, gdzie każdy z T gatunków bakterii jest klasą, a każdy odczyt musi być przypisany do klasy. Biorąc pod uwagę osadzenie FM, rozważamy model liniowy w postaci

gdzie W - d jest macierzą wag, a reguła predykcji:

W celu nauczania się osadzenia M i modelu liniowego W zakładamy, że dany jest treningowy zbiór przykładów $\{x_i, y_i\}_{i=1}^n$, gdzie $x_i \in \mathbb{R}^d$ i $y_i \in \{1, \dots, T\}$, oraz numerycznie minimalizujemy ryzyko empiryczne:

gdzie dla straty ℓ wybieramy standardową stratę entropii krzyżowej po przekształceniu wyników na prawdopodobieństwa za pomocą funkcji softmax

Równanie (3) rozwiązujemy metodą stochastycznego zstępowania gradientowego (SGD). Należy zauważyć, że gdy $d < T$, problem jest zwykle niewypukły i SGD może zbiegać tylko do lokalnego optimum.

Przetłumaczono z www.DeepL.com/Translator (wersja darmowa)

Workflow

Trening modelu i optymalizacja

Przewidywanie par

Wyniki

dokładność (accuracy)

Czułość (recall)

precyzja (precision)

specyficzność (specificity)

miara F1 (F1-score)

jednoskowa wizualizacja przewidywań

Porównanie z WIsH

Bibliografia

- [1] C. Coclet and S. Roux, "Global overview and major challenges of host prediction methods for uncultivated phages," *Current Opinion in Virology*, vol. 49, pp. 117–126, Aug. 2021.
- [2] T. D. S. Sutton and C. Hill, "Gut Bacteriophage: Current Understanding and Challenges," *Frontiers in Endocrinology*, vol. 10, 2019.
- [3] D. Paez-Espino, E. A. Elie-Fadrosh, G. A. Pavlopoulos, A. D. Thomas, M. Huntemann, N. Mikhailova, E. Rubin, N. N. Ivanova, and N. C. Kyrpides, "Uncovering Earth's virome," *Nature*, vol. 536, no. 7617, pp. 425–430, Aug. 2016.
- [4] S. Roux, D. Paez-Espino, I.-M. A. Chen, K. Palaniappan, A. Ratner, K. Chu, T. B. K. Reddy, S. Nayfach, F. Schulz, L. Call, R. Y. Neches, T. Woyke, N. N. Ivanova, E. A. Elie-Fadrosh, and N. C. Kyrpides, "IMG/VR v3: An integrated ecological and evolutionary framework for interrogating genomes of uncultivated viruses," *Nucleic Acids Research*, vol. 49, no. D1, pp. D764–D775, Jan. 2021.
- [5] R. Menegaux and J.-P. Vert, "Continuous Embeddings of DNA Sequencing Reads and Application to Metagenomics," *J Comput Biol*, vol. 26, no. 6, pp. 509–518, Jun. 2019.
- [6] C. Galiez, M. Siebert, F. Enault, J. Vincent, and J. Söding, "WIsH: Who is the host? Predicting prokaryotic hosts from metagenomic phage contigs," *Bioinformatics*, vol. 33, no. 19, pp. 3113–3114, Oct. 2017.
- [7] R. A. Edwards, K. McNair, K. Faust, J. Raes, and B. E. Dutilh, "Computational approaches to predict bacteriophage–host relationships," *FEMS Microbiol Rev*, vol. 40, no. 2, pp. 258–272, Mar. 2016.
- [8] P. Bojanowski, E. Grave, A. Joulin, and T. Mikolov, "Enriching word vectors with subword information," *arXiv preprint arXiv:1607.04606*, 2016.
- [9] A. Joulin, E. Grave, P. Bojanowski, and T. Mikolov, "Bag of tricks for efficient text classification," *arXiv preprint arXiv:1607.01759*, 2016.